

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24.—
polletno Din 12.—
posamezna številka Din 1.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:
Pri 1 × objavi $\frac{1}{4}$ str. 600.—
„ „ „ $\frac{1}{2}$ „ 300.—
„ „ „ $\frac{1}{4}$ „ 150.—
„ „ „ $\frac{1}{8}$ „ 75.—
„ „ „ $\frac{1}{16}$ „ 37.50

VII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. junija 1924.

Štev. 12.

Dr. F. R.:

Obrtniki na Ljubljanskem velesejmu in nekaj opomb k letošnji prireditvi.

Sejmska uprava, ki priredi letos velesejem v mesecu avgustu namesto, kakor prejšnja leta, v septembru, je pri tem gotovo imela tudi v mislih, da so meseca avgusta še napolnjena zdravilišča in kopališča v Sloveniji, ki je po svoji naravi naravno letovišče za jugoslovanski svet in da številni gostje, ki bi sicer radi velike oddaljenosti morda ne prišli na velesejem, ne bodo izpustili te ugodne prilike. Na drugi strani pa bo tudi tujski promet, ki je v avgustu vedno živahen, imel posredne koristi od velesejma, ker si bodo posetniki velesejma gotovo hoteli ogledati naravne krasote Slovenije. Poleg tega je v Ljubljani ravno v tem času vsled odsotnosti mnogih domačinov in predvsem dijaštva, dana možnost, sprejeti pod krov tudi povečano število tujcev. Čas je torej dobro izbran.

Letošnji velesejem v Ljubljani se bo vršil, kakor že lanski, v obiležju denarne in kreditne krize. Vendar pa ta okolnost ne bo zadržala naših gospodarskih krogov, da zopet pokažejo, kaj zmorejo in kako so napredovali. Zlasti pa pričakujemo, da se udeležijo letošnjega velesejma obrtniki v večjem številu kakor lani. Mariborski in sploh štajerski obrtniki so se na svoji lanski industrijsko-obrtni razstavi v Mariboru vse drugače izkazali in so lahko ljubljanskim obrtnikom za vzgled, in to, kar se tiče števila razstavljalcev, kakor okusnosti in kvalitete razstavljenih izdelkov. Lanskega velesejma se rokodelski obrtniki z malimi izjemami sploh niso udeležili. To je slabo izpričevalo za obrtni stan. Na prvih dveh velesejmih so bili obrtniki bolje, četudi nezadostno zastopani. Že lani so nekateri obrtniki pokazali, kako se stroški poedinih razstavljalcev zmanjšajo; tako smo videli izdelke ljubljanskih združenih čevljarjev

in pa združenih obrtnikov iz Domžal, ki so razstavili svoje prav lično izdelane vozove. Kar poedinec ne zmore, jih zmore več, ki se združijo v ta namen. V bodoče bo morala sejmska uprava dovoliti za obrtnike posebne znižane pristojbine.

Velesejem je namenjen v prvi vrsti naši mladi, razvijajoči se industriji, a nič manj naši obrti, ki pa ne kaže pravega napredka. V obrtu vlada neko mrtvilo, dasiravno bi lahko bolje uspeval, ako bi obrtniki, ki so kot posamezniki preslabi v konkurenčnem boju, hoteli bolje upoštevati pomen organizacije potom gospodarskih in pridobitnih zadrug. Mnenje, ki se večkrat čuje, da bo vsled modernega razvoja industrije obrt polagoma izginil, je popolnoma napačno, kar dokazuje najbolj razvoj obrta v mnogih industrijsko visoko razvitih državah. Naj tu omenimo le umetni obrt, ki se bo morda začel tudi pri nas gojiti, ako bo zmisel za to in ko bomo imeli primerno vzgojen obrtni naraščaj. Brez državne pomoči to seveda ne bo lahko.

Obrtnikom samim pa mora biti jasno, da se industrija in obrt ne izključujeta, temveč dopolnjujeta. Zato, obrtniki, ne zamudite letošnjega velesejma! Prijavni rok poteče 15. junija. Častna udeležba bo za vas najboljša reklama.

Velesejem naj bi nudil tudi priliko, da se pokaže občinstvu napredek v strokovni naobrazbi našega obrtnega naraščaja. Umestna bi bila razstava vajeniških del, za kar bi se morale pobrigati naše strokovne organizacije in strokovne obrtne nadaljevalne šole. V Ljubljani imamo strokovno nadaljevalno šolo za mehanično-tehnične obrte, strokovno nadaljevalno šolo za stavbne obrte ter deško in dekliško nadaljevalno šolo za umetne in oblačilne obrte, ki bi lahko pokazale, kaj učenci in učenke znajo. Še bolj pa bi občinstvo zanimala razstava del učencev in maturantov naše edine res široko zasnovane obrtne šole, t. j. tehniške srednje šole v Ljubljani z naslednjimi oddelki: višja stavbena šola, višja strojna šola, stavbena rokodelska šola, strojna delovodska šola,

elektrotehnična delovodska šola, mizarska in stružarska mojstrska šola, kiparska šola in ženska obrtna šola. Zadoščalo bi, če bi vsako leto razstavilo po par oddelkov. Ni treba, da bi to moralo biti na velesejskem prostoru samem, ker ima šola sama primerne prostore. Seveda brez iniciativnosti in požrtvovalnosti strokovnih učiteljev in profesorjev ter obrtnih organizacij ne bo šlo. Dalje ne smemo pozabiti na puškarsko šolo v Kranju in na pletarske učne delavnice v Ljubljani in Radovljici ter na Osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani, ki je poleg vsakoletne udeležbe na velesejmu do sedaj prirejal tudi specialne razstave svojih čipkarskih izdelkov.

Velesejem mora nuditi kolikor mogoče popoln pregled in napredek domačega dela. Zato naj bo na sejmu tuzemska produkcija popolnoma ločena od same trgovine, najsi bo tuzemske ali inozemske. Trgovini naj se odkažejo prostori šele, ako jih industriji in obrtniki ne bodo zasedli. Inozemska trgovina naj bo zastopana le v onih panogah, v katerih je pri nas očitno pomanjkanje produkcije. Nič ne bo škodovalo, če bi se tako zvani veselični prostor nekoliko reducirail ter dal deloma industriji ali obrtu na razpolago.

Ni postranska stvar, kako in v kakšni opremi se izdelki razstavijo. Tu imajo razstavljalci najlepšo priliko, da pokažejo svoj okus, ki je vobče pri nas še dokaj nepoznan pojem. Žebljarska zadruga v Kropi je n. pr. lani pokazala, kako se dajo tudi preprosti žebli občinstvu lično prezentirati.

Nadpisi pri posameznih razstavljalcih naj bodo popolni, da se more z njih razbrati ime in sedež tvrdke, ker vsak posetnik si ne kupi sejmskega kataloga. Sejmska uprava naj dalje ne opusti, opozoriti razstavljalce, da imajo vedno cenike na razpolago, če ne tiskane, pa vsaj pisane. Tako se ne bo dogajalo, kakor se je n. pr. na lanskem velesejmu, da je cena za brezdvomno isti izdelek iste tvrdke pri dveh trgovcih diferirala kar za sto dinarjev (pri enem 600 Din, pri drugem 700 Din).

Pričakuje se in najboljše bi bilo, da se mariborska razstava letos odgodi na poznejši čas. Lokalne razstave so brezdvomno potrebne za prospeh poedinih panog gospodarstva, najsi bo industrije, obrta ali poljedelstva. Vrtnarske, sadjarske in vinarske razstave bodo iz naravnih razlogov v Mariboru bolje uspevale kakor v Ljubljani ali kje drugod v Sloveniji. Od uvidevnosti prirediteljev takih lokalnih razstav se pa mora zahtevati, da upoštevajo pomen in važnost edinega letnega velesejma v Sloveniji in da lokalne prireditve časovno ne kolidirajo z velesejmom.

Da se pritegnejo interesenti iz Štajerske, bi bilo morda priporočljivo, da se spopolni sedanji upravni odbor konzorcija ljubljanskega velesejma in morda

tudi, da se konzorcij sam preosnuje v društvo, ki bi tvorilo interesno vez med producenti razstavljalci iz okoliša ljubljanske in mariborske oblasti. S skupnim sodelovanjem v društvu bi se najlaže izgladila morebitna nesoglasja ali celo nasprotja.

O obsegu pleskarskega, slikarskega in ličarskega obrta.

Svoječasno je Zveza pleskarjev, ličarjev ter sobnih in napisnih slikarjev v Češkoslovaški predlagala, da se izpremeni ondodni obrtni red, ki je isti kakor naš, tako, da bo vsak teh obrtov posebna samostojna panoga, ki se je bo moral vsak, kdor jo bo hotel izvrševati, posebej izučiti. Med drugim so postavili glede obsega teh obrtov, da se izognejo sporom, sledečo opredelitev, ki bo zanimala tudi naše, posebno ljubljanske obrtnike teh strok.

Ličar in pleskar je upravičen do vseh del na lesu, kovinah, stenah, steklu z oljnatimi barvami, začasno tudi z drugimi barvami, izvzemši dela na steni.

Slikar napisov ima pravico izdelovati napise tvrdk tako z oljnatimi kakor tudi z drugimi barvami, ki služijo kot fasadno in drugo napisno polje. Njemu pripada tudi slikanje reklam.

V delokrog sobnega slikarja spadajo dela s klevimi, tempera- in apnenimi barvami na poljubnem polju, zunaj in znotraj, z oljnato barvo pa le na zidanem in tudi drugem polju, v kolikor je to delo v zvezi z izdelano slikarijo in tvori njeno završitev.

Dekoracijska dela na vseh poljih in v vseh barvah pripadajo izključno le slikarju.

Ta opredelitev je zanimiva in v glavnem pravilna, vendar pa ne more pomeniti še absolutno zanesljive omejitve obsega navedenih obrtov tudi za naše razmere. Običaji in praksa včasih premikajo mejo med obsegom enega in drugega obrta, odgovarjajoč krajevnim in časovnim razmeram.

Državni uslužbenec in obrtni stan.

Dogajajo se primeri, da se pečajo z obrtom in to celo z rokodelskim aktivni državni nameščenci. Kakor obrtnik na eni strani privoščil itak slabo plačanemu državnemu nameščencu, da si izboljša svoj življenski položaj s kakim postranskim zaslužkom, vendar na drugi strani, kakor vsak tako tudi on, nerad gleda svojega konkurenta.

Ker mnogim obrtniškim organizacijam ni znano, kakšni so tozadevni predpisi in se obračajo do raznih mest za pojasnila, podajamo v naslednjem kratko, kaj velja za take primere v praksi.

§ 4. obrtnega reda pravi: V koliko so duhovniki, redovniki, vojaške osebe, državni uradniki in drugi javni nameščenci izključeni od izvrševanja obrta, določajo posebni tozadevni predpisi.» Po posebnih predpisih (službeni pragmatiki) je doslej smel državni nameščenec izvrševati kak obrt le, če je dobil za to posebno dovoljenje nadrejene oblasti, odnosno resortnega ministrstva. Po sedanji novi službeni pragmatiki velja približno isto, le da ministrstva v Beogradu raje zamižijo, če gre za kak postranski pridobitni posel uradnika, ker se pač zavedajo, da ga slabo plačajo.

Če torej prijavi državni nameščenec kak obrt, mora obrtna oblast predvsem ugotoviti, če ima dovoljenje svoje nadrejene oblasti. Če tega nima, mu mora izvrševanje obrta prepovedati, ker je taka oseba po § 4. obrtnega reda od obrta izključena.

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

(Dalje.)

Zvezni podnačelnik g. Franc Ravnikar je referiral nato o mojstrski bolniški blagajni in izvajal:

Že neštetokrat se je razpravljalo na raznih obrtniških občnih zbora, na sestankih, na sejah in v pogovorih o mojstrskem bolniškem zavarovanju, odnosno o ustanovitvi mojstrske bolniške blagajne. Tudi na vseobratniškem shodu dne 8. septembra l. l. v Ljubljani se je mnogo o tem razpravljalo, in sicer se je tedaj poudarjalo, da naj bi bilo mojstrsko bolniško zavarovanje in pa zavarovanje zoper onemoglost obligatorno, to je, da naj bi se to zavarovanje uredilo potem zakona. Že tedaj smo opazili, da obrtništvo v splošnem ni za zakonito zavarovanje, kajti vse je preveval strah, da bi tako zavarovanje pomenilo za obrtništvo le novo breme, da bi se iz tega izcimilo drugo zavarovanje delavcev z ravno, tako birokratičnim, nepripravnim in dragim aparatom. Bilo je torej takoj jasno, da mojstrskega zavarovanja ne bo mogoče ustvariti na tej podlagi.

Brezdvomno pa je, da obrtnik bolniško zavarovanje istotako potrebuje kakor delavec, dasi morda tega tako ne občuti. Dolga bolezen vpliva lahko na obrtnika tudi katastrofalno. Le malo je danes obrtnikov, ki bi mogli za dolgo bolezen, za starost in onemoglost črpati iz prihrankov in imetja. Če vsled bolezni, posebno pri majhnem obrtniku, ni dela in vsled tega ni zaslužka in če ni prihrankov, tedaj potrkva tudi na njegova vrata beda. Pa tudi iz ozira štednje je obrtniku zavarovanje potrebno. Če zbolí mojster ali njegova družina, mu pristojna po pravilih ali zdravniška pomoč, ali zdravila in bolniška pod-

pora. Zdi se nam skoraj nepotrebno navajati še nadaljnje posamezne slučaje, ki naj bi dokazovali, da je bolniško zavarovanje potrebno. Važen pa je ustroj zavarovanja zoper bolezen in onemoglost. Glavne smernice zavarovanja so:

1.) Mojstrsko zavarovanje naj bi bilo *prosto-voljno* — ustanova, ki naj stoji pod odkriljem Zveze obrtnih zadrug. Član te ustanove postane lahko vsak samostojen obrtnik zase in za svoje rodbinske člane (ženo in otroke). Delokrog bolniške blagajne bo obsegal vso ljubljansko oblast, razširiti pa se more po dogovoru z Zvezo južnoštajerskih obrtnih zadrug v Celju tudi na mariborsko oblast. Evidenca o posameznih članih, osobito redno plačevanje bolniških prispevkov, nadzorovanje bolnikov itd., pa bi delo bolniške blagajne, ki bo imela svoj sedež v Ljubljani, jako otežkočalo, če bi morala blagajna v Ljubljani nadzirati vsakega posameznega člana, skrbeti, da bo redno vplačeval bolniške prispevke itd. Radi tega bo prenesla bolniška blagajna v Ljubljani plačevanje prispevkov, izplačevanje bolniških podpor, nadzorovanje bolnikov — zadrugam. Zadruga bodo fungirale kot okrožni uradi bolniške blagajne.

Radi enotnosti in da se bo bolniška blagajna mogla uspešneje razvijati, da bo po številu čim močnejša, kar bo le v prid zavarovancev, pa bodo zadruga na svojih občnih zbora razpravljale o tem, ali naj člani zadruga pristopijo k bolniški blagajni ali ne. In če občni zbor zadruga sklene pristop, tedaj morajo biti vsi člani zadruga tudi člani bolniške blagajne. Kjer pa občni zbori zadrug ne bi sklenili pristopa k bolniški blagajni, posamezniki pa bi radi pristopili, bodo to istotako lahko storili.

2.) Upravo bolniške blagajne bo vodil odbor, ki bo imel svoj sedež v Ljubljani. Upravni odbor bo sestojal iz določenega števila članov, ki imajo svoj sedež v Ljubljani, da bo v upravnih zadevah mogel sam sklepati, in iz zastopnikov zunanjih članov, ki jih bodo volili občni zbori onih zadrug, ki so sklenile pristop k bolniški blagajni. Zadruga, ki so pristopile k bolniški blagajni, bodo istotako izvolile odbor bolniške blagajne za svoj kraj, ki bo imel nalogo, da bo upravljal bolniškoblagajnične posle in ki bo odgovoren bolniški blagajni v Ljubljani za brezhibno delovanje.

3.) Krajevni odbori bodo imeli, kakor že omenjeno, nalogo, nadzirati bolnike, pobirati bolniške prispevke in izplačevati po pravilih določene podpore. Od pobranih prispevkov odbijejo: za upravo (administracijske posle), izplačane podpore, odstotke za lokalni fond za podeljevanje izrednih podpor, ostali znesek pa pošljejo bolniški blagajni v Ljubljano, ki mora preostale zneske obrestonosno nalagati.

4.) Vsa pripravljala dela za ustanovitev bolniške blagajne bo na račun novoustanovljene bolniške bla-

gajne izvršila Zveza obrtnih zadrug, ki bo po končanih pripravah sklicala ustanovni občni zbor bolniške blagajne in prepustila nadaljnje delovanje izvoljenemu odboru. Da bodo pa režijski stroški čim nižji, pa bo zveza, ki je po programu zainteresirana na ustanovitvi te institucije, bolniško blagajno po možnostih vsestransko podpirala.

(Nadaljevanje sledi.)

V koliko je gostilničar upravičen do prodaje kruha?

Med peki in gostilničarji nastanejo večkrat spori zaradi prodaje kruha. Svoječasno smo v našem listu že pisali o tej stvari. V nekem novem primeru gre zopet za vprašanje, če sme gostilničar prodajati v kosih in hlebcih doma pečen kruh, in sicer gostom in negostom.

Da sme gostilničar peči za postrežbo svojih gostilniških gostov potrebni kruh sam, ni dvoma. Prodaja doma spečenega kruha pa ne sme prekoračiti obsega običajne gostilniške postrežbe, t. j. množina kruha, ki ga proda gostilničar gostu, sme iti le v take količine, kakor so običajne tudi v primerih, ko postreže gostilničar s kruhom, ki ga je sam v ta namen kupil. Ako bi se gostilničar redno pečal s prodajo doma pečenega kruha osebam, ki niso gosti, ali če bi prodajal gostom doma pečeni kruh redoma po hlebih ali velikih komadih, ki ne odgovarjajo za neposreden konzum gostov določenim kosom kruha, bi s tem posegal neupravičeno v pekovski obrt.

Ali smem opravljati zidarska dela na lastni hiši?

Vsakdo je upravičen, da opravi na svoji hiši malenkostna popravila bodisi sam, ali pa po svojem oskrbniku, odnosno po ostalih stalno nameščenih uslužbencih. Taka dela bi bila n. pr. preprosto beljenje, poprava okraskov na zidu in druga podobna dela, ki ne zahtevajo statičnih izprememb niti odrov, temveč kvečjemu le lestve.

K temu bi bilo še pripomniti, da velja tozadevno splošno načelo, da se proizvodnje za lastno osebno domačo, gospodarsko ali obratovalno potrebo niti glede imetnika, odnosno podjetnika, niti glede njegovih uslužbencev ne smatra za obrtno izvrševano opravilo.

Za znižanje obrestne mere.

«Nova doba» z dne 5. junija priobčuje naslednji članek:

Vprašanje posojilnih obresti se ventilira zadnji čas od vseh krogov prebivalstva, predvsem od industrije, trgovine in obrti, pa tudi od kmetijstva ter se slišijo venomer pritožbe, da sedajšnja naravnost oderuška posojilna mera, ki začenja pri starih, najsolidnejših zavodih pri 18 do 20 %, med tem ko dosega pri drugih celo 40 %, ubija vsako podjetnost in produktivnost ali jo vsaj do skrajnosti otežkočuje.

O vzrokih pretirane obrestne mere se je že veliko pisalo in govorilo. Opravičuje se jo v splošnem največ kot posledico padca valute in s pomanjkanjem denarja. Preiskovanje vzrokov pustimo ob strani in računajmo samo z dejstvom visoke obrestne mere, ki danes faktično obstoja, in kakšna sredstva bi bilo podvzeti, da bi se ta, vso narodno gospodarstvo ogrožajoča nevarnost odstranila. Da bi država v to vprašanje odločilno posegla, je malo verjetno, ker obrestna mera se ravna končno po ponudbi in vpraševanju ter po likvidnosti gotovega denarja in proti tem naravnim gospodarskim principom bi državna nasilna sredstva, kakor zakon proti navijanju cen ali oderuški zakon ne imela velikega uspeha. Vkljub temu moramo s praktičnega stališča poudarjati, da obrestne mere okrog 30 % niso več običajni dogodki, temveč izrodki, ki predstavljajo že skrajno nezdrave gospodarske razmere. In kakor je treba popraviti jez, če ga podre povodenj, ako hočemo ohraniti mlinu še nadalje gonilno silo, ravno tako moramo priskočiti k regulaciji iz normalnega tira vržene obrestne mere, ako zavzema ista že kvarne dimenzije. To delo prepustiti denarnemu trgu samemu in vsako tozadevno vladno akcijo odklanjati, bi ne bilo stvari sami v korist. Država mora pritiskati predvsem na spremembo kreditne politike Narodne banke. Dosedanja tozadevna praksa naravnost podpira navijanje cen in pospešuje draginjo v državi. Ali ne bi Narodna banka lahko dobrim industrijcem, obrtnikom in trgovcem direktno kreditirala, brez posredovanja bank. Pa tudi če že mora Narodna banka kreditirati le preko druge banke, potem se naj slednji vsaj predpiše zaslužek, kakršnega sme za svoje posredovanje zahtevati. 30 % je vsekakor preveč. Mislimo, da se bodo pri maksimalnem šestodstotnem dobičku denarni zavodi še vedno radi posluževali kreditov Narodne banke. Posojilojemalcu bi pa prišel s tem bančni kredit za okroglo 24 % ceneje. Tako bi obrestno mero počasi znižali in morebiti tudi draginjo ublažili. Seveda bi morala Narodna banka take svoje kredite strogo kontrolirati, in zavod, ki bi prekoračil predpisano obrestno razliko, naj bi se kaznoval s takojšnjim odvzetjem kredita. Ako država pri Narodni banki to doseže, in to je v njeni

Obrtniki,
naročajte vsi „Obrtni Vestnik“!

moči, potem je že precej storila za reguliranje in omiljenje obrestne mere.

Na strani denarnih zavodov pa mora obstojati nekaj čuta za tako zvano trgovsko moralo, ne pa, da izrablja dolžnika v stiski do nezvesti. S tem se sami sebe ubijajo, kajti če bodo propadle industrija, obrt in trgovina, potem bodo šle z njimi tudi banke. Slučajno smo primerjali bilanci Ljubljanske kreditne banke in Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu za leto 1923. Za vloge ste izdali obe skoro enak znesek po okroglo 20.000.000 Din. Med tem ko je sprejela na posojilnih obrestih Ljubljanska kreditna banka 30.000.000 Din, je kasirala navedena Eskomptna 40.000.000 Din. Slednja je morala računati torej veliko višje obresti kot prva, da je mogla iztisniti od dolžnikov celih 10.000.000 Din več kot Kreditna. Vkljub temu je izplačala Ljubljanska kreditna banka za pretečeno leto povoljno dividendo in njene delnice stoje na borzi visoko. Iz tega sledi, da se dá brez odiranja tudi lepo zaslužiti.

Visoke obrestne mere in pomanjkanje denarja so mnogo krivi tudi vložniki. Tisti, ki licitirajo svoje prihranke kakor žid svojo kramo, in tisti, ki zadržujejo gotovino doma brez haska kot mrtve kapitalije. Polomi nekaterih zagrebških in beograjskih firm so strast in pohlep po visokih obrestih menda nekaj ohladili. Visoka obrestna mera ni vedno vse, to si naj vložniki zapomnijo, veliko važnejša je boniteta zavoda, kateremu se denar zaupa. Vložniki pri solidarnih bankah sicer slabše jedo, ali zato bolje spijo, med tem ko je pri slabejših in spekulativnih zavodih ravno narobe: veliko hrane — vsaj trenutno — a slabo spanje. Previden vlagatelj bo dal prednost prvemu. Pretirane obresti pomenijo navadno ogroženost kapitala. Sicer pa iščejo vložniki po tolikih razočaranjih zopet pot do naravnih center — to so dobro fundirane, vestno vodene in zaupanja vredne stare banke, hranilnice in posojilnice.

Sicer pa mislimo, da bi bil sedaj, ko se je dinar mednarodno kolikortoliko stabiliziral, čas tudi za notranjo gospodarsko konsolidacijo. Tu mislimo predvsem tudi na pocenjenje kredita. Tozadevno prednjači Jugoslavija menda vsej Evropi, ako izvzamemo Nemčijo, kjer vladajo izjemne razmere. Celo Avstrija ima nižjo obrestno mero, zato sili že njen kapital na naš trg.

Ako so vsi poklicani faktorji, t. j. vlada, denarni zavodi in prebivalstvo, strnejo, potem mora uspeti, da se sedanje nezdrave denarne razmere zboljšajo in da se približamo zopet prilično predvojnimi obrestnim meram, kar bo celokupnemu narodnemu gospodarstvu le v korist.

Vsem zadrugam! Zadruga, ki so članice „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“ in kljub opominom še niso vplačale zvezne doklade, pozivljamo, da to store čimprej, ker sicer bomo izterjali zaostanek upravnim putem.

Razno.

Vsem cenjenim naročnikom! Vse cenjene naročnike, ki naročnine za leto 1924. še niso poravnali, ponovno vljudno prosimo, da to čimprej store! — U p r a v a.

Pokrajinska zadruga trgovskih vrtnarjev za Slovenijo vabi svoje člane na tretji občni zbor, ki se vrši dne 22. t. m. ob devetih dopoldne v Ljubljani v salonu »Pri starem tišlarju« v Kolodvorski ulici. Na dnevnem redu je tudi izprememba pravil, zato se p. n. članstvo vabi, da se tega občnega zbora sigurno polnoštevilno udeleži.

Seja načelstva »Zveze obrtnih zadrug« v Ljubljani dne 4. junija. Na seji se je razpravljalo o naslednjih zadevah: Iz predsedstvenega poročila posnemamo, da se je zveza pridružila zahtevi mestnega magistrata v Ljubljani, da naj se osnutek novega obrtnega reda, preden se bo o njem razpravljalo v narodni skupščini, vpošlje obrtnim oblastem in obrtnim korporacijam. — V Domžalah se je dne 4. maja t. l. ustanovila »Skupna obrtna zadruga«, ki šteje okrog 200 članov. — V zmislu slepa zveznega občnega zbora je zveza izdelala osnutek pravil za bolniško blagajno samostojnih mojstrov. Izdelati je treba le še matematični del, izračunavanje višine mesečnih prispevkov in dajatev, nakar se bo osnutek predložil načelstvu, nato pa razposlal vsem zadrugam, da bodo tudi one podale svoje mnenje. — Zveza je za prvih pet mesecev zaključila račun-ske knjige. Zveza se je nahajala ves ta čas v gmotnih stiskah, ker zadruga ne plačujejo zvezne doklade. Sklenilo se je, da sme zvezino načelstvo v kritje tekočih stroškov odpreti pri kakem denarnem zavodu odprt kredit, zadruga, ki doklado za leto 1922., 1923. ali 1924. še dolgujejo, pa naj svoj dolg priznajo in podpišejo za dolžno vsoto menico, na podlagi katerih bo mogla dobiti zveza kredit. — Zveza je predložila seji načrt o ureditvi vajeniških in pomočniških preizkušenj. Doslej so se vršile samo pomagalske preizkušnje, odslej pa naj bi se uvedla vajeniška in pomočniška preizkušnja. Načrt je načelstvo odobrilo.

Sistematični register zakonov, naredb, uredb itd., ki se nanašajo na finančno stroko. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani namerava izdati »Sistematični register zakonov, naredb, uredb itd.«, ki se nanašajo na vse stroke finančne uprave in so bile objavljene v Uradnem listu v času od 4. novembra 1918. do 31. decembra 1923. Potreba takega registra se pri številnosti in večkratnem izpreminjanju ter izpopolnjevanju naših zakonov in upravnih norm tako v uradni praksi kakor tudi v občinstvu, zlasti v trgovskih in obrtniškimi krogih, živo občuti. Kdor namerava ta register naročiti, naj prijavi to takoj delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Cena broširanega izvoda znaša brez poštne 10 Din.

Oddaja javnih del brez razpisa. Kakor posnemamo iz ponovnih pritožb, se je pri nas vpeljala navada, da se javna dela oddajajo brez razpisa ali pa so razpisi premalo dostopni širši javnosti. Tako se od več strani za-trjuje, da se je na ta način oddalo slikarsko delo na okrajnem glavarstvu v Mariboru, a pri Sv. Lenartu v Slovenskih

goricah se je oddala večja poprava na sodnem posloplju — šušmarju. Glede teh pritožb se obračamo na tukajšnjo gradbeno sekcijo, da se ugotovi, v koliko so te pritožbe upravičene. Vsa javna dela morajo biti razpisana, kakor je to v tozadevnih določilih določeno, kar tudi brezpogojno zahtevamo. — Slovensko obrtno društvo.

Gospodarski svet. Na podstavi člena 44. ustave se osnuje v Beogradu gospodarski svet (privredni svet). V zadnjem času se je pričelo zopet delovati na to, da se gospodarski svet oživotvori. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je že podala tozadevne svoje predloge.

Stališče ljubljanskega velesejma napram mariborski industrijski in obrtni razstavi. Spor zaradi letošnje prireditve mariborske razstave zavzema čimdalje bolj izvestne gospodarske kroge in grozi zanesti v našo javnost splošno desorijentiranost. Da pripomore od svoje strani k razbistrenju pojmov, dovoljuje si odbor ljubljanskega velesejma podati sledečo izjavo v sporni zadevi: Že dvakrat je Maribor priredil razstavo ob istem času kot Ljubljana svoj velesejem, ne da bi vsled tega trpela naša prireditel kot taka kako škodo. Lahko bi se torej mariborska razstava vršila tudi letos, pa bi ugodni potek, tem manj pa obstoj ljubljanskega velesejma nikakor ne bil ogrožen. Da pa cepitev moči na gospodarskem polju in nezdrava konkurenca, ki ima svoj izvor bolj v lokalnem patriotizmu nego v živi stvarni potrebi, ne moreta hasniti ugledu naše industrije in obrta, je izven dvoma. Vsak človek, ki objektivno motri položaj, mora izprevideti, da ena sama industrijska in obrtna izložba, ki naj zainteresira gospodarske kroge izven ozkih mej Slovenije, docela zadostuje našim skromnim razmeram. Ta s skupnimi močmi prirejena razstava pa naj seveda nudi pregledno in izčrpno sliko o stanju in napredku celokupne slovenske industrije, obrta in trgovine. Kje naj se priredi razstava, je vprašanje zase. Vsekakor pa gre v tem pogledu Ljubljani prioriteta že zaradi tega, ker je prva v Jugoslaviji sprožila in z velikimi žrtvami udejstvila idejo velesejma širšega obsega in ker so ji na razpolago vsi predpogoji, da postane ta sčasoma zares internacionalnega pomena. Po svoji ugodni legi veže Ljubljana, kjer se križajo najvažnejše železniške proge, zapad z vzhodom in tvori tako velevažno tržišče. Uprava ljubljanskega velesejma si je z letom 1920. zasigurala obsežno, krasno razstavišče in je zgradila na njem celo vrsto ličnih razstavnih paviljonov in drugih objektov, kar bi bilo danes ob splošnem pomanjkanju denarja in spričo ogromnih stavbenih stroškov sploh nemogoče. Organizirala je uradniški aparat, ki posluje nepretrgoma vse leto in ki se je že tako izvežbal, da je povsem kos svoji težavni nalogi. Samo iz zgolj stvarnih razlogov so zatoorej dosedanj organizatorji in prireditelji mariborske razstave dogovorno z odborom ljubljanskega velesejma sklenili, da opuste z letošnjim letom svojo razstavo in da bodo raje sodelovali na ljubljanskem velesejmu. Uvideli so, da od nezadostno organizirane prireditve nima škode samo razstavljalet, temveč tudi obiskovalec in da je s tem naravnost ogrožen naš gospodarski ugled doma in na tujem. Kaj naj si misli ugleden

trgovec ali obrtnik, ki je nalašč prispel iz daljnih krajev, n. pr. iz Južne Srbije, v nadi, da si bo lahko ogledal, kaj vse pridela in proizvaja Slovenija, pa vidi, da mu z velikim aparatom priporočena izložba nudi samo skromen del pričakovanega. Ali mož ne bo po pravici ogorčen zaradi netočne informacije, ker je posetil le razstavo lokalnega značaja. Nihče pa ne gre dvakrat na led in prihodnjič si bo razočarani obiskovalec, ki bo seveda v svojem okraju še druge odvrčal od poseta Slovenije, premislil verovati našim vabilom, naj prihajajo iz Maribora ali iz Ljubljane. Poudarjamo ponovno, da temelji gospodarska moč slehernega naroda le na koncentraciji vseh njegovih sil. Vsaka razdvojenost na gospodarskem polju ne škoduje samo ugledu naroda, temveč pomeni naravnost konec njegovega gospodarskega napredka. Slovenija, na skrajnem sektoru naše prostrane države, more v današnjih prilikah osobito skrbno gledati na to, da so njene prireditve gospodarskega značaja dobro fundirane in da obiskovalce iz drugih delov države v resnici zadovolje.

Iz obrtniških organizacij Srbije. Zemaški savez zanatlijskih udruženja i esnafa bo imel dne 28. junija t. l. v Beogradu svojo redno letno skupščino s sledečim dnevnim redom: Konstituiranje savezne skupščine, poročilo o delu uprave v prošlem letu, vprašanje o organizaciji krajevnega in glavnega saveza (ref. g. Pavle Kara-Radovanović, tajnik saveza), vprašanje privredne zakonodaje (ref. g. Albert Firt, drugi tajnik saveza), vprašanje obrtniške literature (ref. g. Milan I. Stojanović, podpredsednik saveza), volitve nove uprave, vprašanja in predlogi. — O pravilih «Zanatlijskega saveza zanatlijskih udruženj» in o organizaciji te korporacije bomo poročali ob prihodnji priliki, ker je potrebno, da se z njimi seznani tudi naše obrtništvo.

Za upostavitve jugoslovansko-italijanske jadranske zvezne tarife. V drugi polovici preteklega meseca je bil vpeljan tranzitni promet med Avstrijo in Češkoslovaško na eni strani ter italijanskimi jadranskimi pristanišči na drugi strani preko prog državnih železnic ljubljanske direkcije. Za te tranzitne Transporte se je dovolil povprečno 30%ni popust na tovarninski tarifi. S tem ukrepom so prišla trgovska in industrijska podjetja v Sloveniji v izredno neugoden konkurenčni položaj, ker niso udeležena na tem tarifnem popustu, marveč morajo po naših železnicah do meje kakor tudi po italijanskih državnih železnicah plačevati polno lokalno tarifo. Ta neugoden položaj je tem hujši, ker se pri mnogokratnem prehodu z lokalnih železnic kakor tudi z omrežja bivših državnih železnic na proge bivše južne železnice tarife lomijo in tako vozarina podražuje. Na ta način so naša industrijska podjetja, ki izvažajo svoje izdelke preko Reke in Trsta, odnosno ki tem potom uvažajo potrebne sirovine in obratna sredstva, v neugodnejšem položaju kot podjetja v Avstriji in celo na Češkoslovaškem, ki so mnogo bolj oddaljena od jadranskih pristanišč, ki pa vsled znatnih tarifnih popustov za enako ali pa še nižjo ceno lahko nabavijo, odnosno prodajo, svoje produkte. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je zato naslovila na generalno direkcijo železnic

v Beogradu vlogo, da se takoj izdela in uveljavi jugoslovansko-italijanska jadranska zvezna tarifa na konkurenčni bazi kakor je sestavljena češko-jadranska in avstrijsko-jadranska tarifa, ker bi neuveljavljanje take tarife pomenilo zapostavljanje interesov naše izvozne trgovine ter poslabšanje konkurenčnosti naše mlade industrije, ki bi imelo nedvomno za vse naše gospodarstvo, posebno pa za privredne prilike v Sloveniji usodepolne kvarne posledice.

Mednarodna razstava za trgovino in industrijo v Tilburgu (Holandsko) se bo vršila od dne 18. julija do dne 18. avgusta 1924. Interesentom, ki bi hoteli razstaviti na navedeni razstavi svoje industrijske proizvode, odnosno drugo blago in sirovine, so predmetni splošni pogoji na vpogled v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Pomen izvoza žita za Rusijo. Krasin je imel govor, v katerem je poudarjal važnost izvoza žita za gospodarsko okrepitev Rusije. Program izvoza se je dobro obnesel in to po zaslugi državnega monopola zunanje trgovine, s katerim se Rusija uveljavlja na svetovnem trgu. Od jeseni 1923. do 1. junija 1924. je bilo prodanih v inozemstvo 170 milijonov pudov, t. j. 90 % količine, ki jo je predvideval program, dalje 81 milijonov pudov rži. Dne 1. maja t. l. se je nahajalo v pristaniščih 183 milijonov pudov žita raznih vrst. Kakor poroča agencija Rosta, je predlagal vrhovni gospodarski svet vladi, naj se znižajo prevozne pristojbine za premog iz doneške kotline, ki se izvažajo v Italijo.

Češkoslovaška indeksna številka za veletrgovino se je tekom meseca maja t. l. znižala za 0.5 % in je znašala koncem tega meseca 1015.

Amerikanska zunanja trgovina v mesecu aprilu 1924. Amerikanska trgovska bilanca izkazuje tako glede uvoza, kakor glede izvoza višje številke nego v mesecu marcu t. l. Vrednost uvoza se ceni na 324 milijonov dolarjev, kar pomeni napram uspehu v mesecu marcu povišek za 5 milijonov; izvoz pa se je povišal za 7 milijonov in je bil z 346 milijoni za 23 milijonov višji nego v mesecu aprilu leta 1923.

Izseljevanje iz Češkoslovaške. V prvem četrtletju 1923. se je izselilo iz Češkoslovaške 1582 oseb, in sicer v Kanaado 1134 oseb, v Združene države ameriške 238, v

Argentinijo 183, v Brazilijo 14 in v druge prekomorske države 13. Izseljeniška oblastva so izročila potne karte še 25.447 osebam za izselitev v Združene države ameriške, a te osebe se tekom prvega četrtletja t. l. še niso izselile, ampak se bodo šele pozneje, ako bodo sploh hotele izrabit izseljeniško dovoljenje. — V evropske države se je izselilo iz Češkoslovaške 3803 osebe, in sicer na Francoska 2312 oseb, v Avstrijo 406, na Ogrsko 303, v Nemčijo 199, v Rusijo 118, na Rumunsko 96, v Jugoslavijo 91, na Poljsko 23, v Italijo 25, v druge države 193 in brez navedbe cilja 77 oseb.

Nova avstrijska carinska tarifa. Osnutek nove avstrijske carinske tarife, o kateri smo v našem listu že poročali, vsebuje na živila (za 100 kg) nastopne carine v zlatih kronah: pšenica 2 K, rž 2 K, ječmen 2 K, oves 2 K, fižol 3 K, riž 3 K, sveža zelenjava 20 K, zelje 24 K, moka 7 K, testenine 8 K, prepečenec 150 K, živa klavna živina 5 K, sveže meso 12 K, mlada živina 15 K, teleta 5 K, prešiči (za meso) 10 K, prešiči (za mast) 7 K, jajca 3 K, klobase 18 K, vino v sodih 60 K, vino v steklenicah 120 K, sadne konzerve 150 K, krompir prost. — Zlata avstrijska krona je 14.400 papirnatih kron.

Dviganje poštočkovnega prometa iz leta 1919. Celokupni poštočkovni promet je znašal leta 1919.: 929.000.000 Din, leta 1920.: 2.633.000.000 Din, leta 1921.: 7.976.000.000 Din, leta 1922.: 17.266.000.000 Din in leta 1923.: 26.399.000.000 Din. Na višini leta 1923. bo ostal promet tudi v letu 1924., ker je že v prvih treh mesecih dosegel znesek 6.376.000.000 Din.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».

Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Stroj
cefra in odvija
žimo in volno!

Izdelovatelj

Fran Simon
Vrhnika

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50,000.000.-

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000.-

Centrala: Ljubljana. Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice	Maribor	Sarajevo
Celje	Metković	Split
Crnomelj	Novi Sad	Gorica
Kranj	Ptuj	Trst

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

Priporoča se za vse
bančne posle

Josip Peganc, čevljar

LAŠKO

naznanja, da je nanovo uredil in otvoril
delavnico za gornje dele
in se priporoča za obilna naročila.

Postrežba točna!

Delo solidno!

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem poslopu).

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457 in 548.

Obrestovanje vlog, nakup in
prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papirjev, deviz in valut, borzna
naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic
in kuponov, nakazila v tu- in
inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri pošto-ček. zavodu št. 12.051

Daje kredite v obrtne surhe po iz-
rednih pogojih, pospešuje ustanav-
ljanje obrtnih in industrijskih podje-
tij, izvršuje vse bančne transakcije
najkulantnejše. Vloge na knjižice in na
tekoči račun se obrestujejo počenši s
1. novembrom 1922. za pol odstotka

višje, torej s

5%

od dne vloge do dne dviga.

JADRANSKA BANKA D. D.

BEOGRAD.

CENTRALA (začasno) LJUBLJANA

Delniška glavnica: 60.000.000 Din

Rezerve: 32.515.000 Din

PODRUŽNICE:

Beograd	Jelsa	Metković
Bled	Jesenice	Prevalje
Cavtat	Korčula	Sarajevo
Celje	Kotor	Split
Dubrovnik	Kranj	Šibenik
Ercegnovi	Ljubljana	Zagreb
	Maribor	

Naslov za brzjave: JADRANSKA.

Amerikanski oddelek / Potniški urad

Inozemska zastopstva:

Italija: Banka Adriatica, Trst, Opatija, Zadar.

Avstrija: Adriatische Bank, Wien.

Južna Amerika: Banko Yugoslavo de Chile,
Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Porvenir,
Puerto Natalos.

AFILIJACIJA: Frank Sakser State Bank,
Cortlandt Street 82. New-York City.

Banka ima prvovrstne zveze v vseh glavnih mestih
sveta in se peča z vsemi bančnimi posli.